

Kommissorium for fagpaneler i forbindelse med udarbejdelse af en dansk roadmap for forskningsinfrastruktur

1. Baggrund

I aftale af 5. november 2009 mellem regeringen, Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti og Det Radikale Venstre om fordeling af globaliseringsreserven til forskning og udvikling 2010-2012 afsættes 120 mio. kr. i 2010 og 120 mio. kr. i 2011 til en fortsættelse af den nationale indsats med investeringer i store forskningsinfrastrukturer i ind- og udland, der kan give danske forskere adgang til avanceret forskningsudstyr.

Videnskabsministeren har i forlængelse heraf besluttet, at der skal udarbejdes en dansk roadmap for forskningsinfrastruktur. Formålet er at opbygge et solidt videngrundlag om forskningens behov for nationale og internationale forskningsinfrastrukturer. En dansk roadmap for forskningsinfrastruktur er første led i en proces, som skal lede frem til udmøntningen af de nye midler til forskningsinfrastruktur. Den overordnede proces- og tidsplan er skitseret i figuren i Bilag 1 nedenfor.

De overordnede udfordringer og retningslinjer samt baggrunden for den kommende nationale indsats er uddybende behandlet i vedlagte udkast til Videnskabsministeriets handlingsplan for forskningsinfrastruktur (Bilag 2).

Udarbejdelsen af en dansk roadmap for forskningsinfrastruktur forudsætter en bred og fagligt funderet inddragelse af relevante aktører og interessenter i forskningsverdenen. Der nedsættes derfor seks faglige paneler/arbejdsgrupper, som hver især skal udarbejde en kortlægningsrapport, som udpeger og prioriterer de vigtigste nationale infrastrukturbehov på såvel kort som mellemlang sigt. De seks faglige paneler dækker følgende områder:

- Materiale- og Nanoteknologi
- Biotek, Sundhed og Life Science
- Fysik og Univers
- Energi, Klima og Miljø
- Humaniora og Samfundsvidenskab
- e-Science.

Dette kommissorium beskriver de faglige panelers opgaver og virke.

2. Panelernes sammensætning, sekretariatsbetjening mv.

De faglige paneler nedsættes af videnskabsministeren efter forslag fra Det Frie Forskningsråd (DFF), Det Strategiske Forskningsråd (DSF), Danske Universiteter og Sektorforskningens Direktørkollegium (SEDIRK).

5. januar 2010

**Forsknings- og
Innovationsstyrelsen**
Bredgade 40
1260 København K
Telefon 3544 6200
Telefax 3544 6201
E-post fi@fi.dk
Netsted www.fi.dk
CVR-nr. 1991 8440

Sagsbehandler
Morten Scharff
Telefon 7226 5530
Telefax 3544 6201
E-post msc@fi.dk

Sagsnr. 08-035361
Dok nr. 1178591
Side 1/5

Hvert panel består af omkring syv forskningskyndige personer, der har faglig indsigt på forskningsinfrastrukturområdet. Hvert panel vil blandt medlemmerne få udpeget en formand, som vil få ansvaret for at sikre fremdrift i panelets arbejde. Panelmedlemmer og formand udpeges af videnskabsministeren i deres personlige egenskab.

Panelerne sekretariatsbetjenes af Forsknings- og Innovationsstyrelsen. Forsknings- og Innovationsstyrelsen følger aktivt panelernes arbejde, deltager som observatør i panelernes møder og følger op på beslutninger mv. mellem møderne. Sekretariatet vil i samarbejde med formanden for hvert panel udarbejde et forslag til tids- og arbejdsplan, der præsenteres på panelernes første møde.

Hvert panel får stillet op til 60.000 kr. til rådighed, som skal anvendes til honorering af panelets skrivende medlemmer eller en ekstern skribent. Forsknings- og Innovationsstyrelsen dækker herudover udgifter til rejser, møder og anden opøgende aktivitet.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

Side 2/5

3. Tidsplan

Der stiles mod at videnskabsministeren udpeger medlemmer af de seks paneler i februar/marts 2010 (jf. Bilag 1). Opstartsmøder forventes afholdt umiddelbart derefter.

Panelernes arbejde afsluttes senest september 2010, hvor panelerne offentliggør deres kortlægningsrapporter. Der planlægges i den forbindelse afholdt en konference, hvor panelernes forslag og vurderinger vil blive præsenteret.

4. Panelernes opgave

Panelerne har til opgave at udarbejde seks kortlægningsrapporter, som belyser de væsentligste fremtidige behov for forskningsinfrastruktur. Rapporterne udarbejdes på dansk. Omfanget af hver rapport bedes holdt på maksimalt ca. 15 sider (ekskl. eventuelt bilagsmateriale). Rapporterne skal indeholde:

- En redegørelse for de vigtigste forskningsinfrastrukturbehov på kort sigt (op til en tre- til femårsperiode).
- En redegørelse for de vigtigste forskningsinfrastrukturbehov på mellemlangt sigt (inden for en tre- til tiårsperiode).
- Prioritering af de tre væsentligste forskningsinfrastrukturer, som panelet gerne ser realiseret på kort sigt.
- En redegørelse for behovet for særskilte aktiviteter eller midler, som kan fremme danske forskeres adgang til og brug af forskningsinfrastrukturer.

Panelerne bedes, hvor det er relevant, tænke på tværs af de traditionelle fagområder. Hvor der er et overlap i panelernes arbejdsfelt - eller hvor der er behov for koordination på tværs af fagpanelerne - vil formændene for de involverede fagpaneler have til opgave at sikre den nødvendige koordination og arbejdsdeling på tværs af panelerne.

Panelerne vælger selv, hvordan de vil tilvejebringe det nødvendige videngrundlag. Der stilles således ikke forudgående krav til proces, metode og organisering af panelernes arbejde. Indhentningen af nødvendig information fra de relevante

fagområder kan dog eksempelvis ske gennem afholdelse af workshops eller møder med de respektive fag- og forskningsmiljøer.

Panelerne skal fokusere på større forskningsinfrastrukturer af afgørende national betydning og interesse. Det vil sige forskningsinfrastrukturer, som har interesse for en bred kreds af forskere og forskningsinstitutioner i Danmark, og hvor en forskningsinfrastruktur vil kunne gøre en afgørende forskel i forhold til at skabe optimale rammebetingelser for dansk forskning – herunder forskningsinfrastrukturer som med fordel kan etableres nationalt på tværs af institutioner eller fagområder med henblik på sikring af kritisk masse, øget kvalitet, lige adgang og optimal udnyttelse.

Panelernes arbejde omfatter såvel nationale som internationale forskningsinfrastrukturer. Panelerne skal i den forbindelse forholde sig til de projekter som European Strategy Forum on Research Infrastructures (ESFRI) har peget på i henholdsvis "Roadmap 2006" og "Roadmap 2008". Panelerne skal specifikt forholde sig til de ESFRI-projekter, som har modtaget en støtteerklæring fra Forsknings- og Innovationsstyrelsen, men også vurdere eventuel dansk interesse og behov for fremtidigt engagement i de øvrige ESFRI-projekter. Hvert enkelt panel skal i sin prioritering vurdere om ESFRI-projekterne er så perspektivrige og modne, at dansk deltagelse skal søges realiseret på kort henholdsvis mellemlangt sigt.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

Side 3/5

Endvidere skal hvert panel redegøre for i) den hidtidige indsats på forskningsinfrastrukturerområdet, ii) modenheten af potentielle forskningsinfrastrukturprojekter samt iii) organiseringen og finansieringen af forskningsinfrastrukturer.

Ad prioritering af forskningsinfrastrukturbehov på kort sigt

En helt central opgave for panelerne er at prioritere blandt de identificerede behov, således at der for hvert af de seks fagområder udpeges maksimalt tre forskningsinfrastrukturprojekter (herunder også forslag til dansk deltagelse i ESFRI-projekter mv.), som panelerne vurderer, er de mest perspektivrige for dansk forskning, og som bør tilstræbes realiseret på kort sigt.

Panelerne skal ved prioriteringen af de tre forskningsinfrastrukturprojekter lægge særlig vægt på disses betydning for den fremtidige udvikling af dansk forskning på det pågældende fag- og forskningsområde. Panelerne skal i den forbindelse lægge vægt på, at projekterne har en høj forskningsfaglig kvalitet, og at projekterne ligger i forlængelse af de prioriteringer, som er undervejs eller allerede måtte være foretaget af Folketinget, myndigheder, universiteter mv. Samtidig skal panelerne sikre, at de prioriterede forskningsinfrastrukturprojekter har en national karakter og derfor har betydning for dansk forskning på tværs af de enkelte forskningsinstitutioner.

I særlige tilfælde kan et panel efter godkendelse fra Forsknings- og Innovationsstyrelsen prioritere yderligere 1-2 forskningsinfrastrukturprojekter.

Hvert af de tre prioriterede forskningsinfrastrukturprojekter beskrives i panelets kortlægningsrapport. I beskrivelsen skal der være særlig fokus på at begrunde, hvorfor forskningsinfrastrukturen bør etableres, samt at beskrive de videnskabelige

og samfundsmæssige perspektiver ved denne. Endvidere skal projektets grad af modenhed og etablerings- og driftsudgifter estimeres. Det beskrives ligeledes, hvilke institutioner og fagmiljøer der kan indgå i de projektkonsortier, der efterfølgende vil kunne udarbejde et endeligt projektforslag.

Videnskabsministeriet vil på baggrund af de seks kortlægningsrapporter udarbejde den samlede danske infrastrukturroadmap, der udpeger, hvilke infrastrukturprojekter, der søges realiseret via centrale midler på kort sigt.

Ad behov for forskningsinfrastruktur på mellemlangt sigt

En yderligere vigtig målsætning med roadmapprocessen er at få et mere tydeligt billede af behovet for forskningsinfrastruktur på mellemlangt sigt.

Målet er at skabe et overblik over de fremtidige forskningsinfrastrukturbehov i dansk forskning på mellemlangt sigt for bedre at være i stand til at håndtere de fremtidige udfordringer i forhold til timingen og finansieringsbehovet af både nationale projekter og ESFRI-projekter mv.

De faglige paneler har derfor også til opgave at kortlægge dels de behov for større nationale forskningsinfrastrukturer, som forventes at opstå inden for en tre- til tiårig periode, dels de større internationale forskningsinfrastrukturer som er under forberedelse, men som vil have behov for afklaring af national finansiering på mellemlangt sigt.

For hvert enkelt projekt eller behov beskrives kortfattet karakteren af forskningsinfrastrukturen samt de væsentligste forsknings- og samfundsmæssige perspektiver ved projektet. Herudover estimeres de forventede etablerings- og driftsudgifter ved projektet.

Ad behov for særskilte aktiviteter eller midler, som kan fremme danske forskeres adgang til og brug af forskningsinfrastrukturer

Roadmapprocessen har endvidere til opgave at skabe et overblik over de fremtidige behov for aktiviteter eller midler, som kan fremme danske forskeres adgang til og brug af eksisterende såvel som nye forskningsinfrastrukturer i Danmark og udlandet.

Behovet for sådanne særskilte aktiviteter eller midler vil eventuelt kunne opstå som følge af det stigende antal internationale medlemskaber og infrastruktursamarbejder, som Danmark i den kommende årrække sandsynligvis vil blive inddraget i. Panelerne skal i den sammenhæng vurdere det fremtidige behov for særskilte aktiviteter eller midler, som understøtter danske forskeres adgang til eksisterende forskningsinfrastrukturer i Danmark og udlandet.

5 Bilag

Bilag 1: Proces- og tidsplan

Bilag 2: Udkast til Videnskabsministeriets handlingsplan for forskningsinfrastruktur, januar 2010

Bilag 1

Proces- og tidsplan

Roadmapprocess	Februar/marts 2010	1. Nedsættelse af seks roadmappaneller Roadmappanellerne udarbejder kortlægningsrapport for de enkelte fagområder, der udpeger infrastrukturbehov på kort og mellemlangt sigt.
	September 2010	2. Offentliggørelse af roadmappanellernes kortlægningsrapporter. På et seminar/konference offentliggøres roadmappanellernes kortlægningsrapporter for de seks fagområder.
	September – oktober 2010	3. Dialogproces om roadmappanellernes kortlægningsrapporter Droftelse og dialog med interessenter om prioritering af roadmap-panelernes forslag til fremtidige forskningsinfrastrukturer.
	Ult. November/ Primo december 2010	4. Videnskabsministeriet offentliggør dansk infrastrukturroadmap På baggrund af roadmappanellernes kortlægningrapporter samt input fra interessenter udarbejder Videnskabsministeriet en roadmap, der udpeger hvilke forskningsinfrastrukturer, der søges realiseret i på kort sigt.
Realisering af prioriterede projekter	4. kv. 2010	5. Udarbejdelse af projektforslag Konsortier med repræsentanter fra relevante forskningsinstitutioner mv. indbydes til at udarbejde konkrete forslag til realisering af de infrastrukturprojekter, der udpeges i infrastrukturroadmappen.
	1. kv. 2011	6. Evaluering af de første projektforslag De første projektforslag evalueres. Evalueringen har særligt fokus på at styrke projekternes organisering, management og økonomi.
	2. kv. 2011	7. Videnskabsministeren uddeler midler til de første projekter